کـــردارە خۆنەويســـتەكانى دوور لەديـدى خۆمـان.. كـارزان عەزيـز عەبدالـرەحمان

هەروەك ئاشكرايە بۆچوون لە زۆر ناوچە لە چينى دوواكەوتووەكانە لەگەڵ ڕێزمدا كە ئەمەدەڵێم بەڵام ئەوە راستى يەكەيە لەبەر ئەوەيە ناتوان شتەكانى دەورووبەرمان هەرچەنە راست بێت بەڵام كەسەكانى چواردەورمان ئەوە بەهەڵەمان ئەزانن لەبەر ئەوەى خۆيان هەمووكات لە وەلامەكەى ئەترسن لە كردارەكانى ئەوە ئەترسن كە دان بەهەڵەكانى خۆياندا بنێن، بۆيەبۆوون لەى كەسە گەورەكانمان بۆتە شتێكى بە كۆيلە كردنى ئازاديى ئەو ئازاديەيى كە تەنها خۆى پێ راستە بۆيە هەمووكات ئەيانەوێ ئەو شتە بسەپێنن كەخۆيان پێ يان راستە بۆيە راو بۆ چوونى تۆ هيچ سوودێكى نيە هەرچەنە راستيش بێت: بۆنموونە باوك و دايكى كەسيك جيايە لەگەڵ دايك و باوكى كەسێك كە ئازاديى داوەتە مندالەكانى ئەويش ئازادى يەكى سنوور دار بەڵام ئەوە راستى يەكەيە هەرگيز ناتاوانين ئەوە بگۆرين كە هەيە، كەچيش هەموو كاتێ كەسەكانى چوار دەورمان پێمان رادەگەيەن بۆچى لەفلانەكەس ناچن لەكاتێكا خۆشيان ئەزانن هۆكارەكەى چييە دەشيانەوێ شتانێك بكرێ كە خۆيان هۆكارن بۆنەمانى [ڕاديكاڵ] ئينجا كە شتانێك چارەسەر نەكەن دەڵێن تۆفاشليت تۆ نەزانيت ئەمەش هۆكارێكە بۆ نەمانى ئازادى بۆيە ديموكراســى لە نێـــوان خێزانێكــى مــن و خێزانێكــى كە دا ئەمە جياوازيەكەيە بۆيە بە كۆيلەكردنى ئازاديى لێدەكەوێتەوە هەر وەكو لە سەردەمى سۆفيستايەكانيش كە خەڵكيان فريو ئەدا بە ناوى فرۆشتنى زانست و لۆژيك هەمووكات واخۆيان دەرەخست كە هەموو خەڵكى بە قسيە ئەوان بكات ئەمەش چينێك بوو لە هەبوونى بۆچوونى زۆريى نەبوونى رايكاڵى ئاپۆرايى بۆيە هەمووكات پاردۆكسێكى زۆريان بەكاردەهێنە لەگەڵ چواردەورەكەيان دا، هەتاسەردەمى سوكرات كە هات بروايى واوو كە ئاپۆرايى يۆنان زۆر لە پێشەوەيە بۆيە هەميشە هانى خەڵى ئەدا بۆ زانين زانست هەروەكو لە هەموو كتێبە مێژوويەكانى نووسى وێتى كە زانين كاتێك سەرەكەوێت گەر لە بۆچوونى كەسەكان دووربين گەر هەلە بوون . ئەو نموونەيى مامانيى هێنايە ئاراوە كاتێك منداڵێك لە دايك دەبێت هيچ نازانێت كەسێكيش گەر زانستى نەبوو هيچ نەزانە بۆيە زانين بەو جۆرە ليك دابووەوە هەر لەبەر ئەوەشە كە بووە هۆى مردنى كاتێك زانين شتە راستە كە ئەكات دژيى ئەوانە خۆشيان ئەيان

زانی راستە بەڵام دانیان پێ نەنا کە سوکرات راستە ئەوان هەڵان لە بیرکـــردنەوە بەیەهەســـتان بەژەهـــر خـــواردنی . لە ســـەرەتایی مرۆڤایەتیەوە لەگەڵ پەسەند کردنی مرۆڤایەتی فەلسەفە بیری نوێ لە ناو مێشکی مرۆڤ گەشەی کردووە قۆناغ بە قۆناخ وردە وردە فکر خەریکە گەشە دەکات کۆمەڵگا وەك مەنگ وایە ئەگەر ئەو گۆمەی ئاوی لەبەر نەروات بۆگەن دەکات هیچ سودێکی بە دەوروبەری خۆی نیە کۆمەڵگاش بە هەمان شێوە ئەگەر فکری مرۆڤ بەستی هیچ تووخمێکی فەلسەفی و فکری نوێ وەرنەگرت دەبێتە مرۆڤێکی بێکار بە ئاسانی لەلایەن سەردارانەوە کۆنترۆڵ دەکرێ و کەدی فکری لای خەت نابێ لای سەرووی خەت و دەسەڵات دەبێ بەم شێوەیە کۆمەڵگا لەم جۆرە تاکانە پێك دێت و دەبێتە کۆمەڵگایەکی مێگەلی. واتا فکر دەبێت لەسەر فۆرمی روبار بێت هەم بێتە سەری و هەم لێی بروات مرۆڤ دەبێت مەسافویوك لە نێوان خوی و فکرە گشتیەکان دابنێت بە ئەوەی خرت و خاوە و فکرە بۆگەن و دوواکەوتووەکان کاریگەری لەسەر عەقل و نەست نەکەن، هەمیشە وەك مرۆڤێکی ئازاد بمێنێتەوە هەم لە خۆیك فێربیت و هەم خەڵکیش فێربکات واتا مرۆڤی عەقڵ ڕاگۆزەر و عەقڵ تێپەرینەر مواکەبەی فەلسەفیە تازەکان بکات وە لەگەڵ نەزمی نوێ بە جیهانی بوون بگونجێ …

کارزان عزیز عبدالراحمن